
Vergaderjaar 2017–2018

21 501-02

Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Nr. 1817

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 29 januari 2018

Hierbij bied ik u de geannoteerde agenda aan van de informele Raad Buitenlandse Zaken Gymnich op 15 en 16 februari 2018.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. Zijlstra

GEANNOTEEERDE AGENDA INFORMELE RAAD BUITENLANDSE ZAKEN VAN (GYMNICH) 15–16 FEBRUARI 2018 (SOFIA, BULGARIJE)

Westelijke Balkan

Ministers zullen naar verwachting in algemene zin spreken over de Westelijke Balkan regio. De Commissie heeft aangekondigd in februari een Westelijke Balkan strategie te willen presenteren. Met de strategie wil de Commissie, in het kader van het toetredingsproces, de Westelijke Balkan-landen beter ondersteunen op het gebied van rechtsstaat, fundamentele rechten, corruptie- en misdaadbesteding en de algehele stabiliteit in de regio bevorderen.

Nederland hecht groot belang aan stabiliteit op de Westelijke Balkan. De verantwoordelijkheid voor verbetering van de stabiliteit in de regio ligt in de eerste plaats bij de landen zelf, die de noodzakelijke hervormingen moeten doorvoeren. Het uitbreidingsbeleid van de EU moet daaraan ondersteunend zijn.

Nederland staat een «strikt en fair» beleid voor, waarbij volgende stappen in het EU integratieproces alleen gezet kunnen worden bij aantoonbare voortgang ten aanzien van de toetredingscriteria. In april volgen voortgangsrapportages ten aanzien van de individuele Westelijke Balkan-landen. Uw Kamer zal over de strategie en voortgangsrapportage langs gebruikelijke weg worden geïnformeerd.

Syrië

Ministers zullen spreken over de ontwikkelingen in Syrië en daarbij vooruitblikken op een door de EU en de VN voorgezeten conferentie over Syrië en de regio, die naar verwachting op 24 en 25 april 2018 in Brussel zal plaatsvinden. Tijdens die conferentie zal worden gesproken over de rol die de internationale gemeenschap in Syrië en de regio kan spelen. Dit is een vervolgconferentie op de eerste Syriëconferentie die hierover in april 2017 in Brussel werd gehouden.

In het kader van het politieke («Genève») proces vond op 25 en 26 januari jl. de laatste ronde van de door de VN geleide onderhandelingen plaats. Hoofdonderwerpen van de besprekingen waren de Grondwet en verkiezingen. Zowel het regime als de oppositie waren vertegenwoordigd, maar hebben elkaar niet direct gesproken. Op 29 en 30 januari vinden op uitnodiging van Rusland politieke gesprekken plaats in Sochi. Naar alle waarschijnlijkheid zullen naast gastland Rusland, Iran en Turkije (beiden als *guarantors*) aanwezig zijn. Van alle andere genodigden (in het bijzonder regime, oppositie en VN) is op dit moment nog niet duidelijk of zij aan deze gesprekken deel zullen nemen. Idealiter bouwt dit overleg in Sochi voort op de door de VN geleide besprekingen. Nederland is en blijft voorstander van het VN-geleide «Genève»-proces.

Nederland maakt zich onverminderd zorgen om de schrijnende humanitaire situatie in Syrië, vijandigheden op de grond en gebrek aan voortgang in het politieke proces. Meest acute zorgen op dit moment betreffen de humanitaire situatie in provincie Idlib en Oost-Ghouta, waar gevechten en luchtaanvallen tussen 15 december en 22 januari inmiddels al hebben geleid tot ten minste 250.000 nieuwe ontheemden. Nederland roept onder andere in de VN Veiligheidsraad (VNVR) de strijdende partijen, en VNVR-leden die invloed hebben op deze partijen, op hun verplichtingen onder het humanitair oorlogsrecht na te leven en af te zien van aanvallen

op burgers en civiele infrastructuur, waaronder medische faciliteiten en scholen.

Voor de conferentie in Brussel op 24 en 25 april 2018 zijn onder andere EU-lidstaten, leden van de *International Syria Support Group* (ISSG), buurlanden van Syrië, VN-agentschappen en internationale en Europese financiële instellingen. Inzet van de EU in Syrië is gericht op het vinden van een duurzame politieke oplossing binnen het bestaande VN-kader, en op het bijdragen aan meer stabiliteit. Nederland steunt de bestaande EU-lijn dat een geloofwaardig en onomkeerbaar proces van politieke transitie voorwaarde is voor eventuele toekomstige steun aan wederopbouw.

Voor de laatste appreciatie van het Turkse militaire optreden in de regio Afrin wordt verwezen naar de door uw Kamer verzochte brief die u op korte termijn zal toegaan.

Noord-Korea

De Raad zal spreken over de spanningen op het Koreaanse schiereiland en de stappen die de EU kan zetten om de spanningen te verminderen en Noord-Korea te dwingen zijn ballistische en nucleaire programma te stoppen.

De internationale gemeenschap heeft de recente toenadering tussen Noord- en Zuid-Korea verwelkomd, waaronder het herstel van meerdere communicatiekanalen tussen beide landen en onderhandelingen over Noord-Koreaanse deelname aan de Olympische Spelen in Zuid-Korea. Deze stappen dragen bij aan de-escalatie tussen beide landen. Tegelijkertijd blijft de internationale gemeenschap eensgezind van mening dat het hoofddoel is om Noord-Korea naar de onderhandelingstafel te krijgen om te spreken over volledige, controleerbare en onomkeerbare denuclearisering van het Koreaanse schiereiland. Daarvan is nog geen sprake, dus de druk op, en sancties tegen, Noord-Korea blijven onverminderd van toepassing.

Volledige en effectieve uitvoering van de VN-sancties is een prioriteit van Nederland als voorzitter van het 1718-Sanctiecomité. VN-lidstaten dienen in hun nationale implementatierapporten aan te geven op welke wijze zij uitvoering geven aan het sanctieregime tegen Noord-Korea. Nederland zet als voorzitter in op robuuste en tijdige rapportage door alle VN-lidstaten en heeft daarvoor op de ministeriële bijeenkomst in Vancouver op 16 januari jl. ook aandacht gevraagd. Daarnaast zal Nederland voorlichtingsactiviteiten organiseren in de relevante regio's om het complexe sanctieregime inzichtelijker te maken voor overheden en bedrijven. Nederland zal ook landen oproepen om meldingen van eventuele schendingen van sancties aan te kaarten bij het Expertpanel dat het 1718-Sanctiecomité bijstaat.

Nederland benadrukt verder dat een vreedzame en duurzame oplossing uitsluitend op diplomatieke wijze kan worden verwezenlijkt. Het risico op militaire escalatie dient zoveel mogelijk te worden afgewend. Er is immers geen militaire oplossing denkbaar.

Discussie met kandidaat LS: EU agenda on security and defense

De Raad zal met de kandidaat-lidstaten van gedachten wisselen over de EU agenda op het gebied van veiligheid en defensie. De verwachting is dat o.a. de ontwikkelingen inzake permanent gestructureerde samenwerking (PESCO) en het Europees Defensiefonds hierbij aan bod zullen

komen. Uw Kamer is in de Geannoteerde Agenda en het verslag van de Europese Raad van 14 en 15 december 2017 over deze ontwikkelingen en de Nederlandse inzet geïnformeerd (Kamerstuk 21 501-20, nrs. 1264 en 1281).

VN Veiligheidsraad februari 2018

Terugblik

Terugblikkend op januari vormde het debat over **Afghanistan**, volgend op een reis van de Veiligheidsraad naar dat land, een van de hoogtepunten van de maand. Het Koninkrijk heeft daarbij het belang van duurzame vrede en van een duurzame politieke oplossing benadrukt en gewezen op de grote betrokkenheid van het Koninkrijk sinds 2001. Daarnaast is ingegaan op de belangrijke rol die vrouwen in Afghanistan spelen. Het Koninkrijk benadrukte ook dat de internationale gemeenschap een door Afghaanse vrouwen en mannen geleid opbouw- en vredesproces moet steunen en profileerde zich daarmee stevig als penvoerder op dit dossier. Daarnaast sprak de Veiligheidsraad ook over het vredesproces in het Midden Oosten (MOVP) en over Syrië. Tijdens het **MOVP**-debat heeft het Koninkrijk, conform staand beleid, geweld door beide partijen veroordeeld en blijvende inzet op de twee-statenoplossing benadrukt. Ook veroordeelde het Koninkrijk tijdens dit debat de rol van **Hezbollah** in de regio en vroeg het aandacht voor de voortdurende schrijnende situatie in **Jemen**. Rusland agendeerde in januari als toevoeging aan de bestaande agenda de situatie met betrekking tot **chemische wapens in Syrië**. Dit vormde een opmaat naar een concept-resolutie van Russische hand over het instellen van een nieuw verificatie-mechanisme over de inzet van chemische wapens in het land. De concept-resolutie wordt in februari nader besproken. Het Koninkrijk heeft gesteld het zeer te betreuren dat Rusland over het bestaande mechanisme, namelijk het *Joint Investigative Mechanism* (JIM), een veto heeft uitgesproken.

Vooruitblik

In de maand **februari** is Koeweit voorzitter van de VN-Veiligheidsraad (VNVR), waarbij het accenten legt op de **werkmethoden van de Veiligheidsraad** (open debat op 6 februari) en de rol van het **VN-Handvest** (ministeriële briefing 21 februari). Ook het thema **terroris-mebestrijding** staat op de agenda (strategische bespreking over IS en Al-Qaeda op 8 februari en bescherming kritieke infrastructuur op 13 februari). Het Koninkrijk zal hierbij de nadruk leggen op: 1) vervolging en berechting van IS-strijders en het belang van bewijsvergaring in het licht van het regeerakkoord; 2) problematiek van terugkeerders; en 3) het belang van detectie van nieuwe bewegingsstromen onder terroristische groeperingen.

Midden-Oosten / Noord-Afrika en Azië

De VNVR zal zich buigen over **Syrië** tijdens besprekingen over chemische wapens (5 februari), de politieke situatie (14 februari) en de humanitaire crisis (28 februari) – zie kopje «Syrië» voor de inzet van het Koninkrijk. Daarnaast zijn er sessies over het **Midden-Oosten vredesproces** (MOVP, 20 februari) en de **VN-missie in Irak** (UNAMI, 20 februari). Tijdens de bespreking van **Jemen** (28 februari) zal het Koninkrijk blijven inzetten op de toepassing van humanitair (oorlogs-) recht en het bevorderen van overleg met de partijen bij het conflict.

Iran/DPRK/sancties

Op 26 februari zijn consultaties voorzien over het sanctiecomité t.a.v. **Noord-Korea**, waarvan het Koninkrijk voorzitter is. Daarbij is strikte handhaving van sancties van groot belang (zie tevens separaat kopje «Noord-Korea»).

Afrika

De VNVR bespreekt de missies en ontwikkelingen in **Zuid-Soedan** (UNMISS, 13 februari), **Guinée-Bissau** (UNIOGBIS, 14 februari) en de **Centraal-Afrikaanse Republiek** (MINUSCA, 22 februari). Op 26 februari vinden tevens een briefing en consultaties plaats over de situatie in **Burundi**. Het Koninkrijk zal zich inzetten voor het agenderen van Burundi in de VNVR teneinde druk te houden op het politieke proces vanuit de internationale gemeenschap.

Europa en Amerika

Op 7 februari vindt de driemaandelijke bespreking van de UNMIK-missie in **Kosovo** plaats, het Koninkrijk zal hierbij het belang van accountability en *Rule of Law* benadrukken; zie het kopje «Westelijke Balkan» voor verdere Koninkrijksinzet in die regio.